

2250⁹

Andrzejki^{ie} wicz Jan Anton Gintort

1. rok

Arak nym

~~Rest. pol. = 8² 84.~~

25.7767

P
Na
Wiel
to

K
N
W. X

Fied

Na f

Aná

MEMORYAL

Nieśmiertelney pamięci godnym Panom,

Jasnie Wielmożnemu Jego Mości Panu

PAWŁOWI IANOWI

Na Czerei y Bychowie, Woiewodzie Wileńskiemu,
Wielkiemu W. X.L. Hetmanowi: Słonimskiemu, Rosławskiemu, Zdi-
towskiemu &c. Staroście; Szawelskiej y Kobryńskiej Oekonomiey
Administratorowi,

ORAZ

Jasnie Wielmożnemu Jego Mości Panu

KAZIMIERZOWI LEO-

NOWI, na Bychowie y Sapieżynie, Podkanclerzemu
W. X.L. Orzańskiemu, Wołpieńskiemu, Berezyńskiemu &c. Staroście;
Brzeskiej Oekonomiey Administratorowi,

SAPIEHOM,

Pogrzebnym Kazaniem

Przez

Kleczką IANA ANDRZEYKIEWICZA, na ten czas Domu Warsza-
wskiego Societatis IESV Proboszczą /

Na sercach życzliwych Słuchaczow, w Kościele świętego Krzyża Kartu-
zyey Bereskiej, Roku Pańskiego M DC LX VI. Dnia IX. Czerwca
napisany;

A na instancyo tychże Słuchaczow / Drukiem / tu wietšej pamiętce /
wyrażony.

Z dozwoleństwem Starzych /

W WILNIE, Koku 1667. w Drukarni Akad; Societatis IESV.

MEMOIRY A

PAWLOWI JANOWI

In Gaczi y Pchowie, Wezewole Wilkianu
Wiekianu W. K. Hermonu: Stomianu, Kowianu, N. B.
rowianu sec. Sanozu; Szawobly y Kowianu Chrononoy
Adminianu owy

GRAZ
KAMMERZOWI LEO

OWA na Bchowe y Szepizynic, Podkandianu
W. K. O. owianu, y o wianu, Pchianu sec. Szawobly
Pchianu y Adminianu owy

SAPPHOM

Pchianu Kowianu

SEMIA IANA ANDRZEJEWICZNA, uż ten egiu Domu
Kowianu y Szawobly, w Kowianu y Szawobly
Kowianu, Kowianu y Szawobly, Kowianu y Szawobly
Kowianu y Szawobly, Kowianu y Szawobly
Kowianu y Szawobly, Kowianu y Szawobly
Kowianu y Szawobly, Kowianu y Szawobly
Kowianu y Szawobly, Kowianu y Szawobly
Kowianu y Szawobly, Kowianu y Szawobly

Kowianu y Szawobly

W WIANIE Kowianu y Szawobly, w D. Kowianu y Szawobly

LI
L.
D
W

LII
PIB

jus
iak

IASNIE WIELMOZNEMV PANV,
 I. M. PANV ALEXAN:
 DROWI NARVSZE:
 WIGOWI, PODKANCLERZEM:
 W. X. L.

LIDZKIEMV, LVBOSZANSKIEMV, MIEDZIALSKIEMV,
 PIENIANSKIEMV, SZERESZEWSKIEMV &c. STAROSCIE,
 Wieſzwiańſkiemu Dzierżawcy.

O inſzych wrodzonych defektow , y ten Na-
 turą nam ludziom przydała , iż w pamie-
 ciach ſtąbi zoſtąiemy. Zeznał to Krol
 Dawid , gdy człowieka zapamiętliwym
 nązwał , tak do Pána BOGA mowiac ;
 Quid eſt homo , quod memor eſ e- Pſalm. 8.
 jus ? Hebrayski text te ſłowá czyta ; Quid eſt Enos ? N. 59.
 iákoby to iednoż było , Homo, Enos, Oblivioſus , zapá-
 mietliwy

1. Reg. 16. *miętkliny.* *A nie dźwi iż zeznał, bo tego doświadczeniem*
 1. Reg. 16. *doznał.* Misit Saul nuncios ad Isai, dicens, Mitte
 1. Reg. 16. *ad me David filium tuum.* Stet David in conspe-
 1. Reg. 16. *ctu meo; invenit enim gratiam in oculis meis.* Wy-
 1. Reg. 16. *prawit Isai Dawida do Dworu.* Et venit David ad
 1. Reg. 16. *Saul, & stetit coram eo: at ille dilexit eum nimis,*
 1. Reg. 16. *& factus est ei Armiger.* *Poki Dawid w oczach Saul-*
 1. Reg. 16. *lowi stał, poki mu wdzięcznie na Lutni grał, potyk w pa-*
 1. Reg. 16. *mięci trwał, troche z pokoiu do boiu wyszedł, pojedynk z*
 1. Reg. 16. *Philistynem w oczach samegoż Krola soze, słowie odprawił,*
 1. Reg. 16. *głowe wzięta Obrzyna temuż Saulowi prezentował, aż go*
 1. Reg. 17. *Krol nie poznawa.* De qua stirpe ascendit hic Ado-
 1. Reg. 17. *lescens, Abner?* mowi Saul do Abnerá Hetmana; *navet*
 1. Reg. 17. *y samego pyta;* De qua progenie es? *o Adolescens?*
 1. Reg. 17. *Dixitq; David, filius servi tui Isai Bethlehemitá, ego*
 1. Reg. 17. *sum?* *Oto Saul/ Homo, Enos, obliviosus.*
 1. Reg. 17. *A Te słabosc pamięci w spieraiac, a wstawnicznie na Oy-*
 1. Reg. 17. *ca swego, z smiertelnosci do wieczności przeniesionego po-*
 1. Reg. 17. *gladac w situac, Bolesław Czwarty Krol Polski, złotz*
 1. Reg. 17. *twarz tegoż Rodzica swego na pierśiach wiszaca nosit, a*
 1. Reg. 17. *maiac co mowic, albo odprawnowac, caluiac effigiem,*
 1. Reg. 17. *iakoby do żywego y przytomnego maniał; Absit, o absit,*
 1. Reg. 17. *mi Pater, ut a me unquam aliquid regio tuo nomi-*
 1. Reg. 17. *ne indignum, dicatur, aut statuatur!* *Stárożytni*
 1. Reg. 17. *ludzie chcac pamięć Przodkow swoich zachowac, obrazy*
 1. Reg. 17. *ich w domách swoich wystawiali, a z nich wzor cnot, y po-*
 1. Reg. 17. *chop*

Cromero
 lib. 5. Cau
 sius Au-
 le sancte
 Motiv: 2.

1. Reg. 16.

cho
 bio
 no
 -
 W
 Pa
 W
 iey
 hi
 slu
 da
 tne
 wa
 of
 oz
 rz
 wz
 Zi
 poa
 so
 cz
 sa
 wy
 rz
 W
 teg
 go

chop do przystojnego brali życiá. si Drudzy miłych Przyja-
ciół swoich amoná y obrázy, na pierścieniách wyrażone,
nosili, a ta inwencya pámiatke ich na reku piastowali. Valer.
Max. 1. 2. 9
W la jednak iactum ago, gdy do raka Trmáich 8. 9. 10
upal da sñie
Wielmożny Panie, Memoryat, wieczney pámiéci godnym
Pánom, wystawiony nióse. 11. 12. 13 Maß w oczách, w lasnie
Wielmożney Theodorze Sapieżance / Matzonce Tro-
iey, z wyobraz. Jasnie Wielmożnego Pánwá Sápiez
hi / Woiesrody Wileńskiego Wielkiego Hetmaná. W. X. Lit.
ślubny pierścień, na serdeczny troy palec, ta Heroína, kła-
dąc, nie tylko cie Rodzicom i swemu, ale całemu Prześwie-
tnemu Sapieżyńskiemu Domowi, złotemi przyiaźni oko-
wami zholdowała, y w sercu twoim powinna pámiatke
ufundowała. 14. 15. 16 Ó Piastmeß szczęśliwie w reku twoich, Pie-
czec W. X. L. z reki lasnie Wielmożnego Kazimie-
rza Leona Sapiehi Podkanclerzego W. X. L.
wzieta, a miłostíwá reka Najasnieyszego IANA KA-
ZIMIERZA Krolá y Pána Naszego miłostíwego, Tobie
podana, a tak piastuieß, 17. 18. 19 iż godnością y powaga,
szczeroscia y wprzymośćia, Pańska hojnośćia y dobro-
czynnośćia, zmarłego iuz, znowu nieiako wskrze-
saß, gdy go ad vivum, na woskowym, raczy na miodo-
wym sercu twoim, wyrażaß. 20. 21. 22 O gdyby mógł, pewnieby
rzekł Kazimierz Leo Sapieha Podkanclerzy
W. X. L. Vive Amice, Alter Ego. 23. 24. 25 Zaczyn nie ala
tegoć lasnie Wielmożny Pánia, ten Memoryat offiaruie,
godo 26. 27. 28 aby mci

Pfal. 101.

v. 13.

Eccel. 44.

v. 14.

aby mci pomienionych Przeznacznych Pánow pámieć wszczę-
pił, ale abyś ta reka, która Wieczne Przywileie, y facu-
lorum munimenta pieczetujesz, y confirmujesz, ten też
Memoryał, ná słabych papierách wyrázoney, tak roboro-
wał, iakoby memoriale eorum, transeat in genera-
tionem & generationem; Et nomen eorum vivat
in generationem & generationem.

Przy tym Memoryale, maluczki pokornie namieniam
Memoryalik, abyś minimam Societatem Iesu, Tibi
devotam, pod pieczęcia twoia illasam & immunem
chowác ráczył, á ia imieniem Mátki moiey, niegodny Syn,
niegodne modlitwy ofiaruję.

Wm. Mego Mościwego Pána

y Dobrodzieia wierny

Bogomodlca

y vniżony Sluga

K. Jan Andrzeykiewicz S. I.

Sit memoria eorum in benedictione; & ossa eorum pullulent de loco suo: & nomen eorum permaneat in æternum, permanens ad filios illorum, sanctorum virorum gloria.

Eccl. 46

Niech będzie pamiatka ich w błogostawieństwie; a kości ich niech kwitną z mieysca swęgo: y imię ich niech trwa na wieki, zostaiąc na Syniech ich, świętych mężow chwała.

v. 14.

15.

PoKi po tey ziemi chodzimy/ poty sie swiatu
godzimy; poKi w oczach stoiemy/poty w ludz-
kich pamieciach żyjemy/ Namilſy Sluchacze.
Na smiertelne/ smiertelny czlowieze/ toze
padnieſz/ w mogile wpadnieſz/ z pamieci wypa-
dnieſz. Brat dwu Siostr/ Marthy y Maryey
Magdaleny zachorowal/ Lazarus infirmabatur;
Wyprawnia Siostry poselstwo do Chrystusa
Pana/ Miserunt Sorores ejus ad Iesum, dicentes,
Domine, ecce quem amas, infirmatur; Panie/ oto
ktorego ty miluieſz/ chorwie. Co mowicie Sio-
stry: izali wam Brat nie mily: nie mily/ bo in-
firmatur, chory: mortuus est, vmarl y zgnily/ aż
dicit Martha, soror ejus, qui mortuus fuerat, Domi-
ne jam fatet, quatrivanus est enim; dopiero czwar-
ty dzien iako vmarl/ iuz im smierdzi/ y imienia
iego zapominaię/ po skonaniu y po smierci/ ani
Bratem ani Lazarzem/ ale smierdzacym nazywaię.

Ioan. 11

v. 2. v. 3

v. 14.

v. 40.

ia. Przy śmierci/ wierni rzekomo Przyjaciele/
oczy zawierają/ Skatuly y strzynie otwarcia;
skarby rozbićrają/ dusze umarłego zapominają.
Placząc jakoby oczy ocierają/ raczej z oczu y z pa-
mieci oraz zmarłego ścierają: Lacrymâ nihil ci-
tius arefcit (dobrze powiedziano) memoria defun-
cti facile senescit, & apud viventes vivere nescit.

Uznawszy te prawde Dawid Krol Syonſki/
ziemie ludzi po śmierci żyjących/ nazwał ziemię
niepamięci/ Numquid narrabit aliquis in sepulchro
mifericordiam tuam? (mowi do Pana Boga) &
veritatem tuam in perditione? Numquid cogno-
ſcentur in tenebris mirabilia tua, & iuſtitia tua in
terra oblivionis? Grob/ śmierć/ zguba/ ciemnoſ-
ści/ y noc śmiertelnego Lethargu ieſt ziemia Nie-
pamięci/ terra oblivionis. Tenże Krol narzekł
na ſwoie niefortune/ y na odſtapienie od ſiebie/
ſerdecznych Przyjaciół/ Qui videbant me, foras
fugerunt à me, oblivioni datus ſum, tanquam mor-
tuus à corde. Owo zgoła żywi ludzie umarłych
zapominają.

Oznaczył to foremnym ſwoim Philozoph iez-
den Memoryalem. Ten gdy już prawie śmier-
telny żywot kończył/ proſił od veźniow ſwoich
okolo loſka ſtojących/ aby im miaſto Testamen-
tu/ oſtatnie iakie dał monumentum/ y munimen-
tum/

ſalm. 87

v. 12.

ſalm. 30

tun
dw
ph
tlu
zal
foz
wi
to
za
N
cu
fr
b
B
ic
t
3
n
i

tum/ głosem y słowy nie mogąe/ ręką mdlejącą,
dwoie O O napisał. Rozmąćcie sobie Philoso-
phowie młodzi/ tego Lekcyę/ w vsách onegoż
tłumaczyli. Pierwszy rzekł; Temi cyrkulami
zalecił nam/ abyśmy w Mathematycznych/ y Phi-
sophich Cyrkulách nie vstawáli. Wtóry po-
wiedział/ iż pokazał temi znakami/ że vsytko co-
kolwiek ná swiećcie iest/ Cyfra/ cyfra/ nie nie wá-
żaca iest. Wyraził ten zdaniem swoim sentencyą
Alphonsá Aragonskiego Krolá/ ktory złoty lań-
cuch/ ná syie swoje kładac rzekł; ô quantam ci-
frarum cifram induimus! Trzeci tak one Sym-
bola interpretował; Wyraził/ práwi iakie cie-
łkości y bole przy skonaniu cierpi/ ô! ô! Wolat
ieden konający; Nemo credit, nemo credit! Gdy
tak sobie oni vczniowie dyskurowáli/ sám Philo-
soph troche otrzeźwiawszy rzekł/ o o, in morte o-
mnium oblivio: przy smierci vsytko w niepamięć
idzie. Umarli/ bogactw/ roskosy/ wygod/ swia-
tá tego zapominają; żywi też ná vmarłych nie
pamiętają; In morte omnium oblivio.

Dnia wczorayszego/ smutney Tragedyey żaloz-
sny Akt/ y spectaculum lactuosum, ná tym Theá-
trum/ skazitelnosc náša ludzka/ oczom nášym/
iešsze z łez nie oschlym wystawila/ gdy dwu Jas-
śnie Wielmożnych Panow/ sławnych Bohate-
row/

row/ y niezwyćieżonych Wobzow / od nieuzbro-
ioney Parki zholdowanych/ nam tu presentowa-
wszy/ Jasnie Wielmożnego Jego Mości Pána
Pawła/ Woiewode Wileńskiego/ Wielkiego Hez-
tmana W°. X. Lit°. y Jasnie Wielmożnego Je-
Mości Pána Kazimierza Leona/ Podkanclerze-
go W°. X. Lit:/ przezacnych Sapielow/ z oczu
nászych wziawszy/ w trunách/ iáko w nieiákich
skrzyniách zamkneta/ do Grobowca zaniosta/ y
twardym marmurem/ iáko nie przeyrzana zast-
na od oczu nászych zastonila. Czy tákże v nas/
iáko z oczu/ ták y z pámieci wynida: Wiem iz
scribunt in marmore læsi. Wiem y o tym/ iz y sam/
iáko wierny/ lubo niegodny/ stuga/ tych Przeza-
cnych Pánow/ serdeczna rána serdecznego bolu
zraniony zostawam/ y miedzy Wami Przezácni
Sluchacze serdecznie boleiacemi tu teraz stoie:
Zaczym iáko læsus ná wieczna pámiatke tych prze-
zacnych Pánow/ napiše im/ ná Grobowcowym
Kámieniu Memoryal/ od Ekklesyastyká Prze-
swietnym Kizzetom zostawiony: Sit memoria
eorum in benedictione; & ossa eorum pullulent de
loco suo: & nomen eorum permaneat in ater-
num, permanens ad filios illorum, sanctorum viro-
rum gloria. **B**edzie tedy/ lingua mea calamus scri-
bæ velociter scribentis; **W**y Przezácni sluchacze/
marmus

má
Pie
vzy
telu
De
est
tel
vsi
ga
gr
zy
gr

S
w
st
rá
ja
ip

marmurowych/ o Hetmanie; woskowych sere/ o
Pieczetarzu/ mowiacemu/ y sprzyjajacych vřbu/
vřzycie.

Lubo dla Natury grzechem zranioney/ skazi
telnořci w korzysć oddani/ lubo nieodmiennym
Dekretem Boskim/ ná smierć skazani/ Statutum
est hominibus semel mori, nie radzi iednák smierć
telni ludzie vmieraia. Bydz y żyć iák naydłużej
vsiluis; á żyć wiecznie w oczách ludzkich nie mo-
gac/ w pámiećiach żyć pragnac/ Pámiaćki/ y Na-
grobki sobie/ ná twárdych marmurách/ rysuis.
Żyie w pámiećiach Fryderyk II. Cesarz/ dla Na-
grobku swego;

Si probitas, sensus, virtutis gratia, census,
Nobilitas orti possétque resistere morti,
Non foret extincto Fridericus, qui jacet intus.

My moglibysmy ták to dzisia tłumaczyć/

O gdyby sie godziło smierći cćem odkupić,
Lub Sapieżyńska Strzala z oreża ia złupić,
Iasnie Wielmożni w ciemna noc by nie zapadli
Dway Sapiehowie, ktorzy w ten Grobowiec wpadli.

Symilius Hetman Rzymski/ wřytek swoy wiek
w Marsowym stráwiwřy polu/ á tylko siedm o-
řatnich lat ná rekollekcyá sobie wziawřy/ vmie-
raiać tákie sobie kázal nápisáć Epitaphium; Hic
jacet Similius, cujus aetas multorum annorum fuit,
ipse tamen septem tantum duntaxat vixit annos.

Genes. 3.
v.19. Pul-
vis es, &
in pulve-
re rever-
teris.
Hebr. 9.
v.27.

Dio &
Xiphili-
nus in A-
driano.

A Sewerz sarz zchodzac z tego swiata/ na
wieczna pamiatke/ o sobie y wyrzekl y napisal/
Cuncta fui, sed nihil prodest.

Nadobne sa te pamiatki/ iednakze nie sa wiec-
zne/ gdyz Mors saxis marmoribusque venit: wieki
nie trwajace/ lata platujsce / y kamienie trwaja/
zatympamiatki niepamiecia gladza: Sunt chara-
sidon. cteres virtutis (mowi Sydonius) quos nec tempo-
ra eradicant, nec saecula obliterare possunt. Cnoty
charakterow/ ani tempus edax rerum, ani zadna
niepamiec/ skazic; ani Smierc/ ktora wshytke o-
zdoby prochem posypnie y profanuje/zagrzesz w
popiele nie moze: gdyz vivit post funera virtus.

Takiemi przesvietnego zywota swego cha-
rakterami/ wpisali sie w pamieci nas wshytlich/
Przezacni Sluchacze/ Jasnje Wielmozni Pano-
wie/ Jzgo Mosc Pan Pawel Sapieha/ Woje-
woda Wileński/ Wielki Hetman W° X. Lit. y
Jzgo Mosc Pan Kazimierz Leo Sapieha/ Pod-
kanclerzy W° X. Lit. Wpisalci sie y w pamiec/
y w serce zraniane/ serdeczny Malzonek twoy/
Pawel Sapieha/ trwia sama/ Jasnje Wielmo-
zna Pani Anno Kopicowna Sapiezyna/ Woje-
wodzina Wileńska/ wielka Hetmanowa W° X.
Lit. Boleiesz sercem/ izes stracila tego/ ktoregos
w sercu nosila/ ktoregos w ostatniey chorobie/
nie

nie tylko iako wierna Matzontka / ale iako milnia-
ca Matka piastowala / ktoremus iako naymizsa
Sluga vslugowala. Teneci z oczu / ale nie z pa-
mieci zniknal; odnawiasz pamiatke tego sobie
temi lzami / iako serdecznego zalu literami. Na-
zwalbym cie Anna / nie o Syna danie / ale o Matz-
zontka wziecie Bogu supplikniaca. Cum esset An-
na amaro animo, oravit ad Dominum flens largiter.
Porro Anna loquebatur in corde suo, tantumque la-
bia ejus movebantur, vox autem penitus non audie-
batur. Bol serdeczny stowac we lzach zanurza.
Nazwalbym cie Noema / ktorey gdy mortuus est
Elimelech maritus, vtrapiena mowila do Przyia-
ciot; Ne vocetis me Noemi (id est pulchram) sed
vocate me mara (id est amaram) quia amaritudine
valde replevit me Omnipotens. Slusnie bym cie
nazwal Matka bolesna / z temi osierocconemi Si-
nogalicami ieczaca / gdybym nie widzial / pod tes-
mi zalobnemi chmurami / iasnietacych twoich
Poctech / ktore wbytkiey Oyczyzny oczy vwesela-
sa. Zaczym tylko stowy samego Chrystusa Pa-
na Wdowe ciešacego / lzy twoie ocieram / Noli
flere, otrzy lzy z oczu plynacych; žyie Przechacny
Matzonek twoy / y žyć bedzie / w przechacnym po-
tomstwie swoim y twoim: o quam pulchra est ca-
sta generatio cum claritate, mowi Krol madyr /
immorta-

1. Reg. 1.
v. 10.

Ruth. 1.
v. 20.

Luc. 7. 12.

Sap. 4.

v. 1.

Ioan. 14.

v. 8.

2. Cor. 4.

v. 4.

3. Bern-
hard. ser.
71. in Cāt.

immortalis est enim memoria illius, quoniam & apud
DEum nota est, & apud homines! Wpisał się
wam krwia Oycowska w pamięci/ Rodzic y Do-
brodziej Was/ Wielmożni Mościwi Pánowie/
Kazimierzu Janie/ Podskarbi Nadworny/ Bene-
dyktie Páwle/ Stolniku/ Fráncisłku Stephanie/
Czesłniku W. X. Lit. y tobie mały laty / wielki
nádzieia Leonie. Ostendite nobis Patrem, po-
zostali Synowie/ & sufficit nobis. Syn każdy jest
Imago Patris. Tak nazywa Syná Bógiego The-
olog niebieski/ y Doktor Narodow/ Christus est
Imago DEI, dla tego/ iż od wieków rodząc się z
Bogá Oycá/ terminans notionalem intellectionem
Patris, ex vi productionis suæ [iáko Theologowie
náuczają] simillimus est Patri eúmque perfectissimè
repræsentat. Maluyćie y wy Przesácní Syno-
wie Przesácnego Rodzicá swego/ ná was samych
obraz / takiemi/ iákie Bernat Swiety przepisał/
farbámi. Habent mores, suos colores, habent &
odores; colorem in conscientia, odorem in fama.
Wyrażayćie Rodzicá Wászego/ in corde, candor-
em; in ore, ruborem. Przypisuyćie do Wászych
Konterfetow Lemma, z vsł Oycá Wászego wzie-
te; Bógiem/ Wiara / á Cnota.

Wpisał się w pamięć osobliwie Tobie/ Wiel-
możny Mościwy Pánie Kazimierzu Janie Sa-
pieho

piecho/ Podskarbi Nadworny W. X. Lit. Jasnie
Wielmożny Kazimierz Leo Sapieha/ Podkan-
clerzy W. X. Lit:/ hoyna reka/ ktory iako sobie
Dilecto & Electo, v Rodzicom Twoich imie swoje
vprosiwszy y imienia/ y znaczney swojey Sub-
stancyey/ extra sortem Fratrum tuorū, osobliwym
zostawil cie Heredem. Rozściagayze Pańska reka
Twoie nad hoynym Dobrodzieiem Twoim; a co
my Kąplani przy swietostráshney ofierze/ do Bog-
gá/ to Ty sensu accommodato, (offiary y subsidia
animæ ejus ordynniac) mow do tego Dobrodzie-
ia/ De tuis donis ac datis, co powinna wdzieczność
przepisnie/ dáie y dáwać nigdy nie vstane.

Wpisali sie Wam ia Memento, oba ci Przesaz-
cni Heroës Przeswietni y Przewielebni w Bogu
Prálaći/ Ecclesiarum Principes, Alexandrze Sa-
pieho Biskupie Smudzki/ Nominácie Wileński
y Janie Gotthardzie Tysenhaus Biskupie Nie-
toński/ Suffraganie y Administratorze Biskup-
stwa Wileńskiego/ wpisali sie/ y literami potres-
wności/ y Braterskiej vfnosci. Sit apud vos me-
moria eorum in benedictione, dawaycie im czesto/
Biskupiami rekoma Waszemi benedykcya przy
swietych offiatach: Ozywajcie sie z Braterska y
Kąplanska powinności; Nos ergo omni tempo-

1. Mac
12. v. 1

ris; quibus oportet, memores sumus Vestri in sacrificijs, quæ offerimus, & in observationibus sicut fas est, & decet, meminisse fratrum. Wpisali sie w pamięć twoię ci Przechacni Heroës, Jásnie Wielki moźny Mościwy Pánie Jánie Karolu Kopciu Woiewodo Potocki/ Jeden serdeczna Malżonke swoię/ á namilżá Siostrę twoię/ te bolejąca z Sierotami Matke/ iáko niegdy Chrystus swoię Jánowi/ ták on Tobie oddawşy w opiekę; Drugi serce swoię konferowawşy przez przyiacielstkę confidencją/ ná sercu twoim nápisali; Memento nostri in beneplacito populi tui, visita nos in salutari tuo, nawiedzay nas tym affektem/ ktoregosmy doznawali/ y przed ludźmi/ y przed Bogiem ná nas pamięta.

Wpisali sie y w twoię pamięć / Jásnie Wielki moźny Mościwy Pánie Alexandrze Naruszewiczu Podkanclerzy W. K. Lit.; Jeden z nich oddawşy najpierwşy Domu swego Kleynot/ y najpierwşy błogostawieństwa Bożego Dar / w Theodorze Corce swoięy/ á Malżonce twoięy. Drugi dawşy Duszę swoię/ przez świętą Miłość/ ponieważ Anima plus est ibi, ubi amat; quam ubi animat. A dla tego widzielişmy/ gdy s. p. Podkanclerzy/ zá wola swoię ná ziemię złożony/ duszę swoię w ręce Bogu oddawał/ Ty przy nim/ ná
teyże

sal. m.

5. v. 4.

168 M.

teyże Ziemi leżąc/ ledwoś oraz/ prawie tegoż
momentu/ Commorientium Amicorum obligacyey
wespół konaiąc/ nie wykonał; y tak gloriofi Prin-
cipes terræ nostræ, quomodo in vita vos dilexeratis,
ita & in morte nolueratis separari. Ale cie Boska
prowidencya/ ku chwale swoiey/ á vstudze Wy-
czynny/ za Successora Miłośnikowi twemu/ or-
dynowata y ziego reki wziawszy Pieczęć W° X.
Lit./ tobie oddała/ ábys na woskowym sercu
twoim/ żywy Exemplarz Kochanego Przyjaciela
twego/ wyrażał: *Pone me, prosi post fata, ut* Cant. 8
signaculum, super cor tuum, ut signaculum, super v. 6
brachium tuum; quia fortis est ut mors dilectio: Mi-
losć/ na ktorasmy sie niegdy sobie scista przyiaz-
nia podpisowali/ pieczetuy mi Pieczetarzu ser-
cem miłosnym/ pieczetuy y mocnym ramieniem;
niech tych pieczęci / y mocna smierć nie rozrywa.

A Tobie Wielmożny Mościwy Pánie Alex-
sandze Polubiński/ Polny W° X. L° Pisarzu/ ó
iáko głęboko w sercu pamiątkę wyrysowali oba ci
Przeswietni Heroës, y pokrewności/ y należytey
dobroczywności charakterami! Wpisuiesz w pám-
mieci potomnych wieków imię twoie/ reka nie
tylko piorem/ iáko Pisarz/ piśaca/ ale y mieczem/
iáko odważny y w tak wielu okazyách doświad-
czony Kawaler/ vzbroyona; iáko drugi Korecki/

trzymasćcie z Turczynem/ Ty pietnasćcie z rożnym
Oczyzny/ y Pána nášego Naiásnieyšego/ Niesz
przyáćielem/ potrzeb odpráwiwszy/ sstałes sie
probowanym/ y w ogniu Marsowym distyllowa-
nym złotem/ bezpiecznie Oczyznie rzecz mozesz/

Sal. 16

v. 3*

Probásti cor meū, igne me examinásti; Wpisuyże y
te Familiey twoiey Columina & Lumina, w pámiéć
twoie/ oświadczáiac sie z powinna ku nim wdzie-
cznošćia słowy sławnego Woiennika/ mow do
Jednego/ Si oblitus fuero tui; mow do Drugiego/

Sal. 136.

v. 5.

Si non meminero tui, oblivioni detur dextera mea,
niech będzie w zápomnieniu reka moia/ ná wie-
czną pámiatke zárabiaáca.

Tu by czis był pokazać/ w ktorých Familij y
Do now monumenta, purpurowemu krwie przez
świetney literámi/ ci Przesáćni Pánowie sie
wpisáli/ ále białego Labećia bielić/ złota złoćić/
do Morza krople przylewáć/ Słońca iskierka oś-
świecáć/ nie chce; dosyć námienić/ iż cokolwiek w
Koronie Polskiej Kleynotow świecących iásnies-
ie; iákożkolwiek Orzel Polski wysoko gniazdo
swoie wynosi; gdziekolwiek Pogonia W^oX. L^o/
sławę y chwale zánosi/ to wšytko Stároży-
tność/ świetność/ y zacność Domu Sapieżyń-
skiego w sobie záwiera. Tu wyniosła Fortuna/
iáko nieiáka Pandora/ Ksiażęce Nitry/ tu Bi-
skupie

Kupie Infuly/ Hetmańskie y Polne y Wielkie
Bulawy/ tu male y wielkie Pieczęci/ Marszał-
kowskie y Nadworne y Wielkie Łąski/ tu przez
świetne złożyła ozdoby. Owo zgoła gdyby kto
spytał/in qua via lux habitet? Per quam viam spar-
gitur lux? Smiele y bezpiecznie byśmy odpowie-
dzieć mogli/ per viam Sapieharum lux spargitur. bo
kiedy się okiem y vchem obrociś/ światła/ iásno-
ści/ pełno/ Jásnie Oświeconych/ Jásnie Wiel-
możnych fámilij.

Iob. 38.
v. 19. 24.

Stoi w oczách/ y w vřách nášych ieřsze
brzmi/ wczorayře Elogium Jásnie Wielmożnego
Jęgo Mości Pána Pawła Sapiehy/ Woiewo-
dy Wileńskiego/ Hetmana Wielkiego/ W^o X. Lit-
minie teraz proře dopusćcie/ Namilřy Sluchá-
cze/ od kilku lat/ w popiele śmiertelności leżace-
go Phamipa/ w momenćie času Wam presento-
wác/ Jásnie Wielmożnego Jęgo Mości Pána
Kazimierzá Leoná Sapiehy/ Podkanclerzego
W^o X. Lit.

Ten Roku Pańskiego/ Tysiacnego řesćsetne^o
dziewiatętego/ dnia czternastęgo Lipcá/ w Wilnie/
z Leoná Sapiehy/ ná ten czas Kanclerzá/ potym
Woiewody Wileńskiego/ y Wielkiego Hetmaná
W. X. L^o/ y z Kłzbiety Ksieźny Radziwilowny/
Drodzany/ w oczách/ y w ręku s. p. Władystawa
Czwaro

Czwartego Krolewica/ á potym y Krolá Pol-
skiego/ y Naiásnieyſzey Konſtancyey Krolowey
in monumenta Chriſtianorum caractere indelebili
Chrzeſtu Swietego/ wpisany imie Kazimierza Le-
ona wziawſzy/ w dziecinnych latkach ſtaral ſie/ áz
by nie bylo nomen inane. Pámietal ná Monitum,
Eſto quod audis; pámietal ná Swietego Pátrona
ſwego/ ktory ne ſe pollueret, maluit ipſe mori. Ko-
zumieyćie/ proſze/ co mowie/ Kazimierzem áz do
Małżeńſkiego ſtanu zoſtawal. Quis eſt hic? & lau-
dabimus eum! Potuit transgredi, & non eſt trans-
ecl. 31. gressus, facere mala & non fecit? fecit mirabilia in
v. 10. vita ſua!

W lat ſeſnaſtu do cudzych kraiów wypra-
wiany/ náukami mlodoſć ſwoię/ pod ſlawnemí
Profeſſorami/ Puteanem y Wernulenſem/ przez
polorował; tamże ante annos animúmque gerens
curámque virilem, oczy ná ſie zdumiewaiącey ſie
Monárchow/ Urbana Osinego Naywyżſzego Pá-
ſterzá/ Ferdynanda Wtorego Rzymſkiego Ce-
ſárzá/ Ludwika trzynáſtego Francuſkiego Kro-
lá/ Kſiażat Sacri Romani Imperij Elektorow/
Ducis Magni Hetrurix, Spinoli y Maurycego ſla-
wnych Wodzow/ w obozách ich Spectator bedac/
y innych Eurropy Pánow/ oczy y ánimuſe ná ſie
obroćil. Pytali ſie wzaiem/ Quis patas Puer iſte
erit?

erit? y z Przewiſką onego omina czyniac/ Sapia,
mądroſci wielkiej y roſtropnoſci Prognostyká/
mi dochodzili. Jákoż y nie zawiedli ſie ná ſwoich
nadzieiach. Powrocił z cudzych Ziem/ nie iáko
wiele innych z cudzych ziem: bo tam non evacua-
vit, quæ erát parvuli, bogatſzy w náukę y experyenz-
cya/ w ſlawę y należyta Pánieciu znaiamoſć/ w
potrzebna ſeſciu ięzykow vmieietnoſć/ á nays-
barziej w miła/ y Maieſtatom Pańſkim/ y Dwor-
rowi/ y innym wſytkim przyiemna wkladnoſć.
Eruditionem & Dexteritatem one^o ſprobowawſzy/
wrażył reke iego s. p. Krol Zygmunt trzeci/ pio-
rem/ dáiac mu W^o X. Lit. Piſarſtwo. O iáko
ſie tym piorem wpisował w ſercá ludzkie y przyſ-
iazni! Władyſław Czwartý Krol (ktorego náſ-
rodzenia dziſieyſzego dnia obchodziemy rocznice/
ó by nigdy nie vmierał) w teź reke iego dáł Mars-
ſalkowſką W^o X. Lit. Láſkę. O iáko przy tey Lá-
ſce zarabiał ná láſkę y Pańſką y ludzká! O iáko
Oczyznie wſpierał/ pracámi/ koſtámi/ odwagá-
mi! ſwiádca iego ſunkcye/ Legacye/ wojenne
expedycye/ ná záſzczyenie całóſci Oczyznyy do-
ſtoieńſtwa Krolewſkich Maieſtátow/ milli-
bus & millionibus oſypane wſtugi. Kto wſpomni
ná Zborowſką/ Berestecká/ Zwaniecká/ przy bos-
ku y w oczách Naiasnieyſzego Krolá Janá Kazie-
mierzá

2. Cor. 13.
V. 11.

mierzã/ Pãná náſe° Miłošéiwego/ Expedycya/
kto ná gromãdne ieg° Chorãgwie/ Pukci/ y Woy/
ſká w Polu/ kto ná poteżne/ ná Bychowie/ Lachos/
wiczãch/ Jkãzni/ y innych Fortecãch/ wlaſnym
koſtem prowadzane y oſãdzane Praſidia/ pãmiez/
éia poyrzy/ y wyzna/ wielkie tego Miłošnikã
Oczyzny in Sago przyſtugi. Nuż in Toga, Kzes/
czyſpolitey/ y Pañſkim Maieſtatom devota ob/
ſequia, kto wyſtowi: Pod miſternã/ ſobie od
Pãná Bogã pokazãna Rewelacyã/ Wzual Kzes/
chiel Prorok Kroleſtw ſwiãtã tego Rewolucyã.
Widzial woz ieden pełny kol/ Rota in medio rota.
Nie zakłãdayéie tu ſobie Miłošéiwi ſwiãtã tego
Pãnowie Tabernacula! Tranſit mundus, & con/
cupiſcentia ejus. Oſtawicznie ſie Kroleſtwã obra/
cãia/ vchodza/ wieżdżãia. Widzial pomieniany
Prorok/ y czworo żwierzat dziwnych/ woz ten
éiãgnacych/ z dziwnemi twarzãmi/ quatuor faci/
es uni, & quatuor pennæ uni, pedes eorum, pedes re/
cti. Similitudo autem vultûs eorum, facies homi/
nis, & facies leonis, facies bovis, & facies aquilæ,
ipſorum quatuor. Czãſu ſéiſtoſé nie dopuſzczã/
tego piſma Bożego tak trudnego/ tłumaczyé; to
tylko nãmieniam/ iż tam Kzeczyſpolitey Kzadz/
com/ Senatorom/ Conſyliarzom/ dano inſtruk/
cya/ iãkie twarzy mieé/ iãko ie pro circumſtantias

rum

zech. 1.

Ioan. 2.

v. 17.

v. 6.

v. 10.

rum
niã
wi
dã
ſuu
rum
oſti
Th
pne
nã
DE
ca
wi
żna
Re
Re
nã
ſuc
vid
y
teg
ſte
rib
tib
rui
raz

rum exigentia, & opportunitate rerum, odmien-
niać powinni. Dawid postrzegłszy iż mu było o-
wielkie zdrowia y żywota niebezpieczeństwo/be-
dąc w ręku Nieprzyjaciół swoich/ immutavit os-
suum coram eis, & collabebatur inter manus eo-
rum, on to tak sławny Mocarz/ & impingebat in
ostia portæ. Tenże Dawid traktując z madra-
Chetnicka o uwolnieniu od wygnania wystę-
pnego Absalona/ włożył twarz swoje/ y wyraził
ná sobie twarz y postać Anielską/ Sicut Angelus
DEi, sic est Dominus meus Rex; zeznawa pátrza-
ca ná twarz iego Niewiastá. Tenże sam Da-
wid/ przed Joábem y Absalonem/ iuż w powá-
żna/ surowa/ y przerażająca twarz odmienia;
Reversusque Absalon in domum suam, & faciem
Regis non vidit. Assverus Krol rozgniewány
ná Krolowá Washti/ iratus Rex, & nimio furore
succensus, wzywa do siebie Kofsyliarzów/ qui
videbant faciem Regis, twarz Krolewską/ boiażń
y rewerencya/ Maiestátu sprawniaca. Do
tegoż Asswerá weszła Krolowá Esther/ Ingressa
stetit contra Regem, ubi ille residebat, eratque ter-
ribilis aspectu. Cúmque elevasset faciem, & arden-
tibus oculis furorem pectoris indicasset, Regina cor-
ruit. Obaczywszy te smutną tragedya Krol/ zá-
raz tak odmienił twarz/ iż pismo Boże te odmia-
ne Dus

1.Reg. 21.
v. 13.

2.Reg. 14.
v. 17.

ibid. v. 24

Esth. 1.
v. 13.

ibid. v. 19
& seq.

C

ne Dus

ne Duchowi Bożemu przypisało/ Convertitque
DEVS spiritum Regis in mansuetudinem, a Kro-
lowá Esther uznawając szczęśliwą przemianę/
rzekła; Vidi te Domine quasi Angelum DEI, &
conturbatum est cor meum, præ timore gloriae tuae.
Valde enim mirabilis es Domine, & facies tua ple-
na est gratiarum.

Miał wyrażać te twarzy odmiane będący in
Toga, Kazimierz Leo Sapieha/ Podkanclerzy
W^o X. Litewskiego: Izali bowiem nie miał faci-
em hominis, dla słodkiej swojej wymowy/ miley
rozmowy/ przyiemney ludzkości? Izali nie miał
faciem leonis, dla mocy/ powagi/ potęgi/ y niew-
strąszoney resoluicye? Izali nie miał faciem a-
quilæ, dla bystrołotney y wysokości w radách ro-
stropności. Izali nie miał faciem bovis, dla
cieśkiej y wstawniczyney/ pro bono publico práce?

Pokazało się to w niedawnym Oyczyzny
náŝey zamieŝaniu/ w ktorym gdy różni ná różne
wyglądali y nakłaniałi się Protekcye/ ten Leo
fortissimus, ad nullius pavens occursum, powága/
rada/ práca/ y kosztem/ y innych zatrzymał przy
obligowaney Oyczyźnie y Pánu wierności/ y
sam Rectus stawał y zostawał przy swojej Cno-
ście/ ktora evidentem Patriæ prohibuit Ruinam.

Do Moskwy Postem wyprawiony / z du-
mnym

mnym Nieprzyjacielem/ iako Człowiek/ habens
faciem hominis, ludzkoscia/ racyami/ rada/ pra-
ca/ malo co sprawiwszy/ iako Leo na iego po-
grozki ryknal/ y tak szesliwie pokoy Oyczyznie
sprawiwszy/ Kazimierz/ raczey Kaze mir po-
wrocil/ nie prosiwszy o pokoy/ ale barzciey wy-
straszyl/ y lwa swoia/ Leo resolucya do nie-
go przymusiwszy.

Facies hominis z ochota gospodarstwa roziasniata
w nim/ gdy do Kozanski Kesydencyey swoiey/
iako Marszałek W^oX. Lit. Naiasnieysze^o Krolow-
wi Wladyslawowi Czwartemu/ y Naiasniey-
szej Cecylii Kenaacie Krolowey Marszałkowal:
iako drugi Sacheusz / Princeps & ipse dives, exce-
pit gaudens, wprzod serce hojne/ a potym reka
Sapiezynska/ zlotym Pańskiey szodrobliwos-
sci kluczem otworzyl/ sto kilkadziesiat ty-
siec/ w samym zlocie wysypal/ y z cale^o Dwo-
ru/ calego Krolestwa/ neminem, y namnieysze-
go/ indonatum pratermisit. Facies hominis po-
kazala sie na nim/ w przywitaniu na Granicach
Krolestwa/ y w prowadzeniu Naiasnieyszej Lu-
dowiki Maryey/ Krolowey/ y Paniey naszey
Milosciwey/ z iego twarzy omina biorac/ iako
una de numero prudentum, o ludzkosci Naroz-
dow naszych/ o Rewerencyey y Obserwancyey

Królewskim Majestátom powinney/ zeznawá-
lá; Hæc facies testis quales intrinsecus estis, y nie
jest omylona. Też twarz ludzka/ w postać
lwa przemieniona/ pokázal ná Wileńskiey Kó-
missyey w przelamaniu potężnych zápedow/
sprzysiężoney ná obelge Wiary Katholickiey/

Amos. 3. Kalwińskiey furyey/ Leo rugiet, quis non timebit?
v. 8. Vlekła sie y z Wilná vćiekta Herezyá. Vicit

Apocal. 5 Leo, triumphował z Świętym Michátem/
v. 5. Woysk Niebieskich Hetmanem; iáko niegdy z
z Niebá/ tak z Miásta wytracono Luciperowych
Adherentow z Anyotami wojuacych/ Syna-
goga zá murámi wystáwiona/ moze sie policzyć
miedzy Sapieżyńskiey chwaty Kolossami.

Páńskie swoje ku niemu serce wyrażáiac/ y
áffekt swoy pieczetuiac/ pomieniony Włady-
staw IV. Król/ dał mu był W^o X. Lit. Pieczęć/
czyniac go Custodem Legum, & voluntatis suæ
Interpretem. Ten Rzeczypospolitey piástuiac
Kleynot/ tak przystępnym pokázował sie czło-
wiekiem/ iż go/ Cor populi, nazywano; in con-
silijs, bystrolotnym Orłem; w trudnych Ocyz-
zny sprawách/ pracowitym Wolem/ in zelo,
pro Lege, pro Rege, pro grege, Populóq; libero,
nie vlekńionym Lwem tytułowáno.

Zarobil sobie ten Iustitiæ Custos & vindex, ná
Elogi-

Elogium Krolá y Proroká/ ; In memoria æterna
erit justus , ab auditione mala non timebit. **A**ż
nie był lustus? **U**miał dobrze Distributivam lu-
stítiam od samey niestworzoney **M**adrosći præ-
scriptam ; **U**miał oddawać quæ sunt Cæsaris, Cæ-
sari, & quæ sunt Dei , Deo. **O**ddawał **O**yczy-
znie/ **P**ánu/ y Bono Publico , quod debebat, iás
kom námiemil/ iáko zaś oddawał quæ sunt Dei,
Deo, namienie tylko mi kwátérki godziny **P**rzez
zacni **S**tucháczce pozwólcie.

Lubo naybogatszy swiátá tego **P**an/ iednáł
musi z **B**ernatem **S**wietym zeznáć/ iż tylko duo
minuta ma/ ktore powinien **P**ánu **B**ogu oddać/
Animam, & corpus. **O**n ták mowil: Duo minu-
ta habeo Domine, corpus , & animam; utinam hæc
tibi possim in sacrificium laudis offerre. **K**azi-
mierz **L**eo **S**apieha/ oddał quæ sunt Dei , Deo:
oddal **D**usze/ czegom dobrze wiadomy/ imienia
Kazimierzowego godna/ czestemi barzo spowies-
dziámi/ wybielona/ czestym chlebá **A**nyelskiego
vzywániem vtuczona. **S**ádné° swiétá celnicy/
Bego/ osobliwie **N**asw: **P**ánni **M**átki **B**ożey/
swoiey iedyney **P**atronki/ bez tego bankietu nie
odpráwował. **S**tuchaycie **D**obrzy **K**atholicy/
ktorzy raz w rok spowiedz/ y **S**. **K**ómunia od-
práwniecie/ **S**tuchaycie á informacya bierzcie/
gdyż

Psal. 111

v. 7.

Matth. 22

v. 22.

S. Bernar-

dus sermo

3. in Pu-

rific. B.

Mariz.

Isidorus
de sumo
bono.

gdyż Vita proborum, est norma aliorum, hi dum
laudantur, cæteri informantur. Tenże swiato-
bliwy swoy zwyczaj przy dokończeniu żywota
swego zachował/ w dzień Niepokalanego Pocz-
ęcia Naswietſzey Panny; w dzień Narodzenia
Pana naszego/ w dzień nowego Lata/ y Trzech
Krolow/ z reku niegodnych moich/ to Viaticum
na daleką drogę/ cum Extrema Vnctione, przy-
muąc. Oddał tedy Duszę Bogu/ tak wiele ra-
zy na każdy dzień powtorzona Absolucya/ Ar-
tykułow Wiary swietey Professya/ y innemi
szrodkami/ y Aktami ostatniemu momentowi
służącemi/ przyprawiona.

Oddał Bogu ten Pan y drugie minutum, to
jest ex bonis corporis, z dobr sobie od Pana Bo-
gá danych / nie minutum, ale obsitą dziesięćcinę/
y owšem ledwo nie dimidium bonorum, z szczo-
drobliwym Zacheusem.

In memoria æterna erit justus, Iustitiæ & Iuris
utriusq; w Akademii Wileńskiej Societatis I.E-
S.V Fundator, chcąc aby Sprawiedliwość y
Pobożność w Oyczyźnie naszej kwitnęła. Ale
y twoja Pańska hojność Dobrodziejem nasz w pa-
miećciach naszych wiecznie będzie trwała/ powin-
na Gratitude imię twoje następującym wiekom
będzie podawala/ vznając przezacni Domu Sa-
pieżyńskiego

pieży
erit j
Liba
znie
pam
ater
wem
scio
le p
cie
Bres
ny
stac
wiel
Aug
Sto
Wy
biał
leni
wie
lary
szco
pon
Sn
pież
Nie

pieżyńskiego Propagatores, iż In memoria aeterna Psalm. 92
erit justus. Iustus ut palma florebit, sicut cedrus v. 13.
Libani multiplicabitur, nie zwiednie/ ale wstawis
cznie kwitnąć będzie/ iustitiae & Iuris Fundatorá
pamiętká. Wpisał się w pamięci/ in memoria
aeterna erit, nie słabemi literami/ ale marmuro-
wemi Ołtarzami/ murowanemi filarami/ Ko-
ściółkami y całemi Bazylikami/ ná część y chw-
le Pánu Bogu wystawionemi. Wyswiadczy-
cie Wielebni Oycowie/ á Bracia moi Collegij
Brestensis Societatis IESV, ktorym on / murowa-
ny Kościół zalozył/ y ná dokończenie onego do-
stateczną Summę gotową ordynował. Przez
wielebni Praláci/ Kanonici Reguly świętego
Augustyna/ approbuycie co mówię/ ktorym w
Stonimie magnificum Templum wymurował.
Wystawiajcie Waszego Fundatorá hojność/
białym habitem y niewinnym summieniem wcie-
leni Aniołowie/ Wielebni Oycowie Karthuzo-
wie; wy same/ tey Baziliki tak wspaniałey/ fi-
lary y ściány (lapides clamate) opowiadajcie Luc. 19.
szkodliwosć tego Pána/ przez ktoregoście v. 49.
powstały. Zeznawajcie Wielebni Oycowie
Świętego Franciszka Synowie/ ktorym w Sa-
pieżynie Kościół ozdoby z muru wybudował.
Nie milczcie Fundacyey swoiey/ od onego w
Nowo-

Nowogrodu weznioney Wam / Namilszy Bracia
cia Bonfratelli słuźnie nazwani; Ozwi sie
Siemiatycki z swoia Resonancya y z Kursem
fundowanym: Zdziecielski takze wymurowa-
ny / z swoim Kursem Kosciela; Ozwiecie sie
w Cimkowiczach / w Horkach / Czerei / w Bes-
sienkowiczach / fundowane Koscioly / Cerkwie
Dniackie / ktorych nad dwadziescia / ten Zelator
Unionis, prawie Swietego Kazimierza Pas-
trona swe^o żarliwoscia / dla swoich poddanych /
wystawil. Szpitale fundowane y nadane /
Klastory przewidowane / mowcie / In memoria
erit lustus, ab auditione mala non timebit.

Juz tedy pisze na pamieciach / y na sercach
Waszych Przezacni Sluchacze / monumentum
tym dwiema Panom; Sit memoria eorum in be-
nedictione, & ossa eorum pullulent de loco suo,
kosci zmarlych niech kwitna w trunach swoich.
Przez Kosci w pismie Bozym rozumieja sie
czestokroć / Domy / Familie / y pokrewnosci. Tak

Genes. 2
v. 23.

Jadam nazwal Malzonke swoje Ewa / Hoc nuc
os, de ossibus meis, & caro, de carne mea: Ewa /
jest to / prawi / kosc z kosci moich / y cialo / z cia-
la mego. Tymze sensem rzekl Laban do Jakoba /

Gene. 29.

v. 14.

Ezec: 37.

v. 1. &

seq.

Os meum & caro mea es. Wyprowadzil Bog
Ezechiala Proroka w pole Serokie / Eduxit me,
mowi Prorok / & dimisit me in medio campi, qui
erat

erat plenus ossibus; wszystko pole wstane było ko-
ściami leżąciami.

Tu by mi była okazja wypasć w pole Sapie-
żyńskie/ odważnych Domu tego Kawalerow/
czescia na Marsowym placu polożonych/ czes-
scia/ woienkami niewczasami zmorzonych/ y zas-
morzonych/ rejestrować. Laczno by mi pokazać/
y place Tryumfow Sapieżyńskich/ Campum
plenum ossibus, pola Brzeskie/ Poloniskie/ Stoz-
nimskie/ Myśskie/ Lachowickie/ kościami Mo-
skiewskimi/ reka Pawła Sapiehi Wielkiego
Hetmana W^oX. L^o rozsypaniem/ vbrukowane.
Ale same Mogily/ iako Pyramides stoiace/ wo-
lają; Sit memoria eorum in benedictione; & ossa
eorum pullulēt de loco suo. Umarłych Wodzow/
Kotmistrzow/ Pułkownikow/ Polnych Pias-
czow/ Regimentarzow/ y Hetmanow/ cnych
Sapiechow/ niech kwitną kości/ Pullulent ossa e-
orum, a swoim kwitnieniem/ niechay żywych
(iako Elizeusa Proroča kości ożywily umarłego
go) do Marsowych dzieł zachecają. Et nomen e-
orum permaneat in aeternum, permanens ad filios
illorum, sanctorum virorum gloria. Y Synowie/
& serii Nepotes, y Wnułowie/ Et nati natorum, &
qui nascentur ab illis, Domu Sapieżyńskiego na-
stepcy/ amulentur charismata meliora!

D

Tamys

4 Reg. 15
v. 21.

1 Cor. 12
v. 31.

Zamykam te prosta mowe moie z Ambrozým

s. Ambr.
in fine
unebr.
6c. pro
theodos.

Swietym/ ktory za jednym Theodozyuszem Ce-
sarzem/ a ia za dwiema Sapiehami/ tak do ciebie
Panie y Bóże náš; Da Domine requiem servis tu-
is: illuc convertantur animæ eorum, ubi mortis acu-
leum sentire non possint. Dileximus enim eos, & ideo
prosequemur eos in Regionē vivorum, nec deseremus,
donec fletu & precibus inducamus, quò sua merita
evocant eos, in montem Domini, ubi perennis est
vita. Swieci Bóży/ Obywatele Niebiescy/ ktos
rzyscie przed kilka dni z Pulkami woysk niebie-
skich/ Syna Bóżego z Siemie nášey do gornego
Hieruzalem z Tryumphem wprowadzili/ tych
dwou Przesacnych Pánow/ wiernych slug Bózych/
za Pánem y Bogiem nášym I E S V S E M C H R I -
S T V S E M wpuściecie/ Attollite portas Principes ve-
stras. Subvenite Sancti Dei, occurrите Angeli Do-
mini, suscipientes animas eorum. Pawel Jan

Im. 23
.7.

Sapieha/ po niewczasách obozowych/
Kazimierz Leo Sapieha/ po prá-
sách pieczetarskich/ Requie-
scant in pace, Amen.

zym
Ce-
iebie
is tu-
acu-
idedo
emg,
erita
is est
ktos
ebies
nego
tych
tych/
RI-
s ve-
Do-
lan

